

แนวคิดในเรื่องสั้นของ จำลอง ฟังชลจิตร

Concept in a short story by Chamlong Fangchonchit

ขวัญเรือน ภูธร¹ / บุญเลิศ วิวรรณ²

Kwanruen Phoothorn / Boonlert Wiwan

¹⁻²สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Thai Language Program, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Received: March 2, 2024

Revised: April 19, 2024

Accepted: April 24, 2024

DOI:

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้นของจำลอง ฟังชลจิตร จากรวมเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2562 จำนวน 8 เล่ม รวม 78 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า รวมเรื่องสั้นของจำลอง ฟังชลจิตร พบแนวคิด 4 ด้าน ได้แก่ 1) แนวคิดแสดงทัศนะ พบทัศนะต่อค่านิยมของสังคม ได้แก่ ทัศนะต่อค่านิยมของสังคมด้านบวก คือ ค่านิยมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และทัศนะต่อค่านิยมของสังคมด้านลบ ได้แก่ ค่านิยมความเห็นแก่ตัว ค่านิยมความ ร่ำรวย และความหุนหันพุ่มเฟือย พบทัศนะต่อการเมืองการปกครอง ได้แก่ การใช้ ความรุนแรงทางการเมือง และการจัดการความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี พบทัศนะ ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การเกิดอาชีพใหม่ และปัญหาเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อลูกจ้าง พบทัศนะที่มีต่อปัญหาสังคม ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครุภัณฑ์ในวัยเรียน และปัญหาอาชญากรรม 2) แนวคิดแสดงพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมด้านสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้สมุนไพร และพฤติกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ได้แก่ ประเพณีทาง ศาสนา ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ความเชื่อเรื่องบุญ และความเชื่อเรื่องโชคลาง 3) แนวคิดแสดงภาพและเหตุการณ์ ได้แก่ ความยากจน การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคน

ในชุมชน และวิถีชีวิตของคนเมืองกรุงเทพมหานคร และ 4) แนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดลอม ได้แก่ ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอม ได้แก่ ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหามลพิษทางน้ำ ปัญหามลพิษทางอากาศ รวมทั้งผลกระทบต่อสุขภาพ และผลกระทบต่อสิ่งแวดลอม

คำสำคัญ: แนวคิด, เรื่องสั้น, จำลอง ฟังชลจิต

Abstract

This article aimed to study the concepts in the short stories of Chamlong Fangchonchit. From a collection of famous short stories that were received honorary awards from 1988-2019, a total of 78 stories. The study results revealed that there were four areas of the concepts: 1) The concept expressing point of views was found views towards social values, namely, a positive view towards social values is the value of love for nation, religion, and the monarchy and a negative view towards social values, namely, the value of selfishness. the value of wealth and luxury. found views towards politics and governance, namely, political violence and conflict management using peaceful methods. found economic views, namely, emerging careers and economic problems that affect employees. found views towards social problems, namely, drug problems. school-age pregnancy (teenage pregnancy) and crimes. 2) The concept expressing behavior, namely, health behavior related to the use of herbs, and religious behavior and belief, namely, religious tradition belief in the law of Karma belief in merit and belief in superstition. 3) The concept expressing pictures and situations, namely, poverty. changes in the way of life of people in communities and the way of life of people in Bangkok. And 4) The concept related to nature and environment, namely, problems about natural resources and environment,

namely waste problems water pollution problems air pollution problems, and health impacts and environmental impacts.

Keywords: concept, short stories, Chamlong Fangchonchit

บทนำ

เรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีที่ได้รับความสนใจและความนิยมจากผู้อ่านอย่างกว้างขวาง มีลักษณะการแต่งเป็นร้อยแก้ว เรื่องสั้นเป็นเรื่องสมมติที่มีแก่นของเรื่องสะท้อนเห็นปัญหาสังคม หรือมีการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียน เรื่องสั้นที่มีคุณค่าจะให้ทั้งแง่คิด ความรู้และปรัชญาของมนุษย์จัดเป็นงานเขียนที่จะช่วยกระตุ้นผู้คนให้เห็นแง่มุมใหม่ ๆ ในการเดือนสตติคนในสังคมให้รู้จักการขังคิด และพร้อมจะก้าวไปข้างหน้าหรือหาทางช่วยเหลือสังคมได้ด้วยสำนึกของตน (Mascharat, 1997, P. 15) เรื่องสั้นเป็นกระจกสะท้อนภาพทางสังคม เป็นดัชนีชี้กระบวนกรทางวัฒนธรรม ตลอดจนเสนอให้เห็นการยึดถือคุณค่าของสังคมในแต่ละยุคสมัย ความ เป็นไปทางการเมือง ความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสะท้อนออกมาให้เราเห็นได้ (Sawatsri, 1982, P. 1)

เรื่องสั้นไทยตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งรูปแบบและเนื้อหา อย่างไรก็ตามกลวิธีการประพันธ์เรื่องสั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคนิคอย่างใดอย่างหนึ่ง เรื่องสั้นที่ดีนั้นจะต้องมีเนื้อหาดี มีลีลาการนำเสนอชัดเจน และการเรียงร้อยภาษาที่ดี สามารถส่งสารให้เข้าถึงชีวิตจริงได้ จึงจัดได้ว่าเป็นเรื่องสั้นที่ประสบความสำเร็จและมีความดีพร้อมทั้งรูปแบบและเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ เรื่องสั้นยังคงเป็นงานเขียนที่ได้รับความนิยมอย่างไม่เปลี่ยนแปลง เห็นได้จากกรมีพื้นที่นำเสนอผลงานเรื่องสั้นไม่ว่าจะเป็นตามนิตยสาร วารสารหรือแม้กระทั่งหนังสือพิมพ์รายวันบางฉบับไว้รับรองผลงานของนักเขียนทั้งเก่าและใหม่ ตลอดจนมีการประกวดเรื่องสั้นทั้งชนิดเรื่องเดียวและรวมเล่ม จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เช่น รางวัล

เซเว่นบู๊คอวอร์ด รางวัลสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ รางวัลพานแว่นฟ้า เป็นต้น (Sawatsri, 1982, PP. 263-264)

จำลอง ฟั่งชลจิตร เป็นนักเขียนชาวภาคใต้ ผู้สร้างสรรค์ผลงานเรื่องสั้นอย่างต่อเนื่องด้วยความมุ่งมั่นและอดสาเหะ จึงได้รับฉายาว่า “ดอง เรื่องสั้น” มีผลงานที่มีชื่อเสียงและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติหลายรางวัล อาทิ เรื่องสั้น “สีของหมา” ได้รับรางวัลเรื่องสั้นยอดเยี่ยมประจำปี พ.ศ. 2530 จากนิตยสารลลนา เรื่องสั้น “สิ่งแวดล้อม” ได้รับรางวัลดีเด่นจากการตัดสินของคณะกรรมการนิตยสารลลนา พ.ศ. 2530 เรื่องสั้น “เมื่อพระพุทธรองค์เสด็จกลับจากดาวดึงส์ (พุทธศักราช 2546 โลกาวัดน์สมัย)” ได้รับรางวัลเรื่องสั้นดีเด่นจากสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2547 รวมเรื่องสั้น 3 ชุดได้รับรางวัล ได้แก่ “ลิกอร์ พวกเขาเปลี่ยนไป” ชนะเลิศรางวัลเซเว่นบู๊คอวอร์ด ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548 รวมเรื่องสั้น “เรื่องบางเรื่องเหมาะที่จะเป็นเรื่องจริงมากกว่า” ได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมเรื่องสั้น “เรื่อง ผม เล่า” ได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องสั้น “ผมกับผมอีกคน (ข้ามให้พันหุบเหวแห่งความเกลียดชัง)” ได้รับรางวัลรองชนะเลิศรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2553 (ใช้นามปากกา ช. โชนแสง) เรื่องสั้น “เมือง บ้าน ผม” ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2560 เรื่องสั้น “ชีวิตประจำวัน (เรื่องสั้นธรรมดา)” ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ประเภท เรื่องสั้นหนังสือดีเด่นเซเว่นบู๊คอวอร์ด ประจำปี พ.ศ. 2562 จำลอง ฟั่งชลจิตร ในฐานะนักเขียนผู้สะท้อนสังคมและสร้างงานคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จึงได้รับโล่เกียรติยศรางวัลรพีพร ประจำปี 2553 และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช 2561 (National Artist, 2018, P. 146)

จากความสำคัญข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารวมเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ เพื่อศึกษาแนวคิดที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของจำลอง ฟั่งชลจิตร ซึ่งมีลักษณะเด่นด้านเนื้อหาที่สะท้อนความเป็นจริงของมนุษย์และ

ความเป็นไปในสังคมไทยว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง การศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคมที่ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้น ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในสภาพสังคมไทยมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้นของจำลอง ฝั่งชลจิตร พ.ศ. 2531-2562

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะงานเขียนรวมเรื่องสั้นของจำลอง ฝั่งชลจิตร ที่มีชื่อเสียงและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ ตั้งแต่ พ.ศ. 2531-2562 จำนวน 8 เล่ม รวม 78 เรื่อง

2. ขั้นศึกษาข้อมูล การศึกษานี้ใช้ขอบเขตด้านกลุ่มประชากรและขอบเขตด้านแนวคิดหรือทฤษฎีในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ข้อมูลเฉพาะงานเขียนรวมเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงและได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติของ จำลอง ฝั่งชลจิตร รวมเล่มตั้งแต่ พ.ศ. 2531-2562 ผู้วิจัยได้นำบริบททางสังคมใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

2.2 ขอบเขตด้านแนวคิดหรือทฤษฎีในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดของ Serirat (1979); Panich (2007); Sunthorntham (2001); Thongthanom (2001) and Onsinil (1996) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการศึกษาข้อมูล ได้แก่ แนวคิด แสดงทัศนะ แนวคิดแสดงพฤติกรรม แนวคิดแสดงสภาพและเหตุการณ์ และแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3 สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้นของจำลอง ฝั่งชลจิตร พบ 4 ด้าน ดังนี้

1. แนวคิดแสดงทัศนะ

ผลการวิจัยพบว่าผู้เขียนเสนอแนวคิดแสดงทัศนะ 4 ประเด็น ดังนี้

1.1 แนวคิดแสดงทัศนะต่อค่านิยมของสังคม พบค่านิยมของสังคมทั้งด้านบวกและด้านลบ ค่านิยมของสังคมด้านบวกเป็นคุณธรรม ควรสนับสนุน และปลูกฝังแก่นุชนของชาติให้มากที่สุด และค่านิยมของสังคมด้านลบ เป็นพฤติกรรมที่ควรละเว้น ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ (Aphapirom, 1972. P. 17) พบ 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1.1 ค่านิยมของสังคมด้านบวก ผู้วิจัยพบค่านิยมของสังคมด้านบวกเกี่ยวกับการแสดงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดังปรากฏในรวมเรื่องสั้น “เมือง บ้าน ผม” จากเรื่องลิตธา ผู้เขียนสะท้อนเหตุการณ์การสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ปวงชนชาวไทยมีความโศกอาดูรเป็นที่ยิ่ง จำลอง ฝั่งชลจิตร เล่าถึงความรัก ความศรัทธา ความจงรักภักดี ที่ลิตธามีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ว่า “...ข่าวสำคัญที่สุดที่ลิตธาเฝ้าติดตามตลอด คือ ข่าวอาการพระประชวรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ก่อนนอนทุกคืนเขาสวดโพษฌังคปริตรถวายพระองค์มานานหลายเดือน เขาอ่านแถลงการณ์สำนักพระราชวังด้วยความโศกเศร้า แม้เชื่อมั่นในกฎไตรลักษณ์ว่าไม่มีใครหนีความตายพ้นไปได้ ในวันที่ 13 ตุลาคม 2559 สำนักพระราชวังประกาศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชสวรรคต เมื่อเวลา 15.52 น. ที่โรงพยาบาลศิริราช สิริพระชนมายุ 89 พรรษา ทรงครองราชย์สมบัติได้ 70 ปี สั้นคำประกาศ ลิตธาน้ำตาไหลพราก เขาเลื่อนตัวเองจากโซฟาถ่มกราบแทบพื้นหน้าจอโทรทัศน์อยู่เป็นเวลานาน แว่ยินเสียงร้องไห้ดังมาจากทั่วทุกสารทิศ...”

1.1.2 ค่านิยมของสังคมด้านลบ พบค่านิยมความเห็นแก่ตัวของผู้หญิงสูงวัยที่แข่งคิวซื้อตั๋วหนัง เรียกว่า “มนุษย์ป้า” เป็นค่านิยมของสังคมด้านลบที่สะท้อนให้เห็นถึงความน่ารังเกียจ ไม่ควรปฏิบัติในสังคมไทย พบในรวมเรื่องสั้น

“ชีวิตประจำวัน (เรื่องสั้นธรรมดา)” จากเรื่องคดีจอดข้างหน้าบ้านบนดาวศุกร์ พบ ค่านิยมความร่ำรวย ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่า ความต้องการเงินเดือนสูง ของอายุรแพทย์หนุ่ม เขาลาออกจากโรงพยาบาลประจำอำเภอของรัฐบาล ไปอยู่โรงพยาบาลเอกชนใน กรุงเทพฯ และสามารถดูแลคลินิกส่วนตัวได้ พบในเรื่องสั้น “เรื่อง ผม เล่า” จากเรื่องเช้าวันที่ห้องฟ้าแจ่มใส และพบค่านิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่าทัศนียภาพมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ทำให้มีพฤติกรรมความหรูหราฟุ่มเฟือย พบในเรื่องสั้น “เมือง บ้าน ผม” จากเรื่องแว้งกว้างกลางนคร (ดราม่าคาเฟ่) ดังตัวอย่าง

“ตอนนี้อาจารย์ที่คณะกำลังปวดหัวมาก เพราะคณะมีทุนให้เด็กขอกทุกปี เป็นทุนขาดแคลน ช่วยนิติตายจนไม่ให้ลำบากเกินไป แล้ววันหนึ่ง อาจารย์สังเกตเห็นนิติตปีสามคนหนึ่งใช้ของหรูหรามาก แม็คบุ๊ก ไอโฟน เลือโปโลของราร์ดฟลอเรน รองเท้าแพง กระเป๋าแพง บินไป-กลับ บ้านทุกเสาร์-อาทิตย์ อยู่คอนโดฯ ยี่สิบล้าน” “แต่ยังขอทุนขาดแคลน” (Fangchonchit, 2016, P. 76)

จากตัวอย่างข้างต้น พฤติกรรมใช้จ่ายฟุ่มเฟือยของนิติตปีสาม ที่ใช้ของหรูหราราคาสูง ทำให้เธอเห็นแก่ตัวไม่คำนึงถึงผู้ที่มีชีวิตลำบากกว่า ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงกิเลสของมนุษย์ ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเองจนลืมคำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น

1.2 แนวคิดแสดงทัศนคติต่อการเมืองการปกครอง ผู้วิจัยพบ 2 ลักษณะ ได้แก่

1.2.1 การใช้ความรุนแรงทางการเมือง พบว่า การชุมนุมประท้วงใน กรุงเทพฯ สาเหตุมาจากความขัดแย้งของนักการเมืองที่หวังผลประโยชน์จาก ประชาชาติ จึงสร้างความขัดแย้งให้ประชาชนแบ่งเป็นสองฝ่ายทำให้เกิดการชุมนุมประท้วง ตลอดจนใช้ความรุนแรงเคลื่อนไหวทำร้ายกันโดยใช้อาวุธ มีทั้งปืน ระเบิด ดาบ

มีด ก้อนหิน ขวด น้ำมัน ถังแก๊ส ไฟและไม้แหลม พบในเรื่องสั้น “ผมกับผม อีกคน (ข้ามให้พันหุบเหวแห่งความเกลียดชัง)”

1.2.2 การจัดการความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี พบว่า ความรุนแรงที่เกิดจากการชุมนุมประท้วงของเสื้อเหลืองเสื้อแดง สามารถจัดการความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี เพื่อยุติความรุนแรงทางการเมือง ได้ พบในรวมเรื่องสั้น “เรื่อง ผม เล่า” เรื่องเบอร์ลินกรุงเทพฯ และรวมเรื่องสั้น “ผมกับผมอีกคน (ข้ามให้พันหุบเหวแห่งความเกลียดชัง)” ดังตัวอย่าง

“น้องชายไปชุมนุมล้มอำมาตย์ร่วมกับคนเสื้อแดง นายไม่รู้สึกเกลียดชัง เพราะว่าเขาเป็นน้อง นายรักน้อง เพื่อนนายไปยึดทำเนียบรัฐบาลครั้งปี ร่วมกับคนเสื้อเหลือง นายไม่กลัวโทษ เพราะเขาเป็นเพื่อนรักของนาย ถ้านึกว่าทุกคนเป็นพ่อแม่ เป็นพี่น้อง เป็นเพื่อน เราจะรักกันเราจะไม่เกลียดกัน จะไม่ปองร้าย ไม่คิดประหัดประหารกัน เรื่องนี้นายต้องใช้ความรักอย่างใหญ่หลวงตัวนายต้องข้ามหุบเหวแห่งความเกลียดชังเสียก่อน อย่าเกลียด อย่าใช้ความเกลียด...” (Fangchonchit, 2011, P. 65)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้ชุมนุมสามารถก้าวข้ามความขัดแย้งโดยใช้ “ความรักอย่างใหญ่หลวง” ผู้ชุมนุมประท้วงต้องคิดว่าทุกคนคือ พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง เพราะความรัก จะทำให้ข้ามหุบเหวแห่งความเกลียดชัง ไม่คิดทำร้าย ไม่คิดต่อสู้กัน

1.3 แนวคิดแสดงทัศนะด้านเศรษฐกิจ ผู้วิจัยพบ 2 ลักษณะ ได้แก่

1.3.1 แนวคิดการเกิดอาชีพใหม่ พบว่า ในยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำคนไทยต้องอ่อนน้อมขอกู้เงินจากต่างชาติมาเสริมสภาพคล่อง มีคนตกงานจำนวนมาก คนในสังคมต้องดิ้นรนแสวงหาอาชีพใหม่ เพื่อความอยู่รอด เพิ่มรายได้ให้เพียงพอกับรายจ่าย พบในรวมเรื่องสั้น จากเรื่อง “คาร์บูรเซล”

1.3.2 ปัญหาเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อลูกจ้าง พบว่า ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ มีผลกระทบต่อลูกจ้างและพนักงานบริษัท แต่ด้วยภาระที่ต้องรับผิดชอบ จึงต้อง

ต่อสู้ดิ้นรนขอมลตำแหน่ง เพื่อความอยู่รอด พบในรวมเรื่องสั้น “คาร์บูเชล” จากเรื่อง “วัน ร้าย ๆ” ดังตัวอย่าง

“เมื่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำคุกคามทั่วประเทศ คณะผู้บริหารมีมติให้
ระบายพนักงานออกจำนวนหนึ่ง สหสัมพันธ์อยู่ในข่ายนั้นด้วย เขาตัดสินใจ
เดินเข้าไปเปิดดอกพุดกับบรรณาธิการบริหารคนใหม่ “เมียผมกำลังตั้ง
ท้องลูกคนแรก ถ้าผมมีรายชื้ออยู่ในบัญชีผู้ถูกให้ออก ผมขอให้ บก.บพ.
ช่วยผมด้วย” เขายกมือไหว้” (Fangchonchit, 2000, P. 142)

จากตัวอย่างข้างต้น พนักงานที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ
ตกต่ำ พนักงานหลายคนอยู่ในข่ายให้ลาออก “สาหัส” มีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อ
ภรรยาที่กำลังตั้งครรภ์ เขาทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ทำงานมีเงินใช้จ่ายในครอบครัว

1.4 แนวคิดแสดงทัศนะที่มีต่อปัญหาสังคม ผู้วิจัยพบ 3 ลักษณะ ได้แก่

1.4.1 ปัญหาเสพติด พบมากที่สุด พบว่า ปัญหาเสพติดเป็นปัญหา
ใหญ่ที่ต้องได้รับการแก้ไข เพราะมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของ
ชาติ พบในรวมเรื่องสั้น “คาร์บูเชล” จากเรื่อง “เสาเอก” “เรื่อง ผม เล่า” จากเรื่อง
“อุบัติเหตุกึ่งสังคมเกษตรกรรม” และ “เมือง บ้าน ผม” จากเรื่อง “ลิกอร์เรียน” ดัง
ตัวอย่าง

“ชุมชนผมวัยรุ่นชายหญิงเหลือดีไม่กี่คน นอกนั้นอยู่หายใจผลาญพ่อแม่
ไปวัน ๆ ต้มสี่คูณร้อยสูตรเดิม ๆ ใบบกระท่อม ยาแก้ไอ ยากันยุงแบบ
ขด ๆ กับล็อกเอาไม่อยู่แล้ว เดียวนี้คิดสูตรใหม่ ๆ เอาผงขาว ๆ ในหลอด
นีออน ยาม่าหญ้า ขี้เถ้าศพเผากลิ่นเดียว ร้านชำแถวบ้าน โลกกับน้ำแข็ง
ถูกขายดิบขายดี...” (Fangchonchit, 2016, P. 187)

จากตัวอย่างข้างต้น ปัญหาเสพติดระบดหนักในชุมชน โดยเฉพาะ
กลุ่มวัยรุ่นชายหญิงใช้สารเสพติดสี่คูณร้อย คือ น้ำต้มใบบกระท่อม ยาแก้ไอ ยากันยุง

แบบชดกับ โส้กัและพัฒนาคิดสูตรใหม่ คือ เอาผงขาวในหลอดนีออน ขาม่าหน้า จี้เ้า สพเผาเคินเคียว ต้มลึ่คุณร้อยมีฤทธิ์แรงกว่าเคิม จากตัวอย่างข้างต้น ผู้วิจัยสังเกตว่า กลุ่ม ที่มีความเสี่ยงปัญหาหาษาเสพติดคือ วยรุ่นชายหญิง ที่เป็นอนาคตของประเทศชาติ ซึ่งเมื่อ เสพยาแล้วจะมีพฤติกรรมไม่ประกอบอาชีพ ทำให้พ่อแม่เดือดร้อน

1.4.2 ปัญหาการตั้งครรภในวัยเรียน พบว่า การตั้งครรภในวัยเรียน

ส่งผลกระทบต่ออนาคตของเด็กไทย และยังจะเกิดปัญหาอื่นตามมาอีกด้วย พบในรวม เรื่องสั้น “เรื่อง ผม เล่า” จากเรื่อง “ผู้บริ โภคในประเทที่สาม” และ “ผมกับผมอีกคน (ข้ามให้พันหุบเหวแห่งความเกลียดชัง)” จาก “เรื่องเล่าเกี่ยวกับแมวสองตัว” ผู้วิจัย สังเกตว่า ปัญหาการตั้งครรภในวัยเรียน เกิดจากครอบครัวปล่อยปละละเลย พ่อแม่แยก ทางกัน เด็กอยู่กับญาติและไม่ได้รับการอบรมสั่งสอน

1.4.3 ปัญหาอาชญากรรม พบว่า สังคมที่เกิดปัญหาเพราะมนุษย์มีจิตใจ

ที่เสื่อมโทรมสามารถคิดวางแผนทำร้ายผู้อื่น ได้อย่างโหดเหี้ยมอำมหิตก่อปัญหา อาชญากรรม พบในรวมเรื่องสั้น “เรื่อง ผม เล่า” จากเรื่อง “อุบัติเหตุในสังคมกึ่ง เกษตรกรรม”

2. แนวคิดแสดงพฤติกรรม

ผลการวิจัยพบว่าผู้เขียนเสนอแนวคิดแสดงพฤติกรรม 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 แนวคิดแสดงพฤติกรรมด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สมุนไพร พบว่า สมุนไพรที่อยู่ใกล้ตัวสามารถรักษาโรคหรืออาการเจ็บป่วยได้ พบในรวมเรื่องสั้น “คาร์บูรเซล” จากเรื่องมหัศจรรย์สมุนไพร ดังตัวอย่าง

“ข้าพเจ้าบอกวิธีทำซ้ำ ๆ “นำทูปหัวเทียมให้แหลก แล้วเอาไปฝนกับหัวข่า จี้หมันก็ฝนเข้าไป จี้หมันมีน้ำมันหอมระเหย จะช่วยรักษาเนื้อให้สด เหนียว พอเสร็จเรียบร้อยก็ทาลงบนเกลือนให้ทั่ว แต่ก่อนทาน้ำต้องขูดเปิด หน้าเกลือนเสียก่อน” (Fangchonchit, 2000, P. 63)

จากตัวอย่างข้างต้น “ศรีบุญศรี” เป็นโรคเคลื่อนมานาน รักษาไม่หาย หลานจึงแนะนำวิธีการรักษา นำหัวกระเทียมมาทุบให้แหลก แล้วนำไปฝนกับหัวข่า ขมิ้นและน้ำมันหอมระเหยผสมกัน รักษาด้วยวิธีการเปิดหน้าเคลื่อนทายาให้ซึมเข้าถึงรากจะช่วยรักษาให้หาย

2.2 แนวคิดแสดงพฤติกรรมทางศาสนาและความเชื่อ พบ 4 ลักษณะ ดังนี้

2.2.1 พฤติกรรมด้านประเพณีทางศาสนา พบว่า ประเพณีลากพระหรือชักพระ เป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวลิกอร์ที่ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน พบในรวมเรื่องสั้น “ลิกอร์ พวกเขาเปลี่ยนไป” จากเรื่องเมื่อพระพุทธองค์เสด็จกลับจากดาวดึงส์ (พุทธศักราช 2546 โลกภิวัดน์สมัย) ดังตัวอย่าง

“เช้าตรู่ของวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 พุทธศักราช 2546 บริเวณประตูเมืองลิกอร์ ชาวเมืองตื่นตั้งแต่ย่ำรุ่งเตรียมหุงข้าวใหม่รวมทั้ง “ห่อต้ม” ที่นั่งไว้เมื่อวานเย็น กับ “ลูกเห็ด” มารอตักบาตรพระสงฆ์และตักบาตรองค์พระพุทธรูปที่ผูกด้วยเศษจีวรประทับยืนอยู่หน้าบุษบกองค์พระพุทธรูปดังกล่าวเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า – เป็น “พระลาก” ประจำวัด...” (Fangchonchit, 2005, P. 128)

จากตัวอย่างข้างต้น ประเพณีลากพระหรือชักพระเป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวลิกอร์ที่ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน จัดขึ้นในวันออกพรรษา ตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ชาวบ้านพร้อมใจกันอาราธนาพระพุทธรูป ซึ่งเป็นพระเก่าแก่งดงามและประมาณาคามีได้ของแต่ละวัดขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่บนพาหนะ เช่น เรือ รถ หรือล้อเลื่อน ที่เรียกว่า “พนมพระ” แล้วพากันแห่แหนชักลากไปตามถนนหนทาง เพื่อความเป็นสิริมงคลและอำนวยการให้อยู่เย็นเป็นสุข

2.2.2 พฤติกรรมด้านความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม พบว่า ไม่มีใครหลีกเลี่ยงกฎแห่งกรรมของตนเองได้ ผู้กระทำความผิดใดไว้ข้อม ได้รับผลของการกระทำนั้น

พบในรวมเรื่องสั้น “เรื่องบางเรื่องเหมาะที่จะเป็นเรื่องจริงมากกว่า” จากเรื่อง “คนดี ๆ คนหนึ่งตายได้ตั้งหลายสาเหตุ”

2.2.3 พฤติกรรมด้านความเชื่อเรื่องบุญ พบว่า สังคมไทยมีพฤติกรรมความเชื่อเรื่องบุญกุศลในพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา

พบในรวมเรื่องสั้น “เมือง บ้าน ผม” จากเรื่อง “เมืองไม่รู้มา”

2.2.4 พฤติกรรมด้านความเชื่อเรื่องโชคลาง พบว่า ความเชื่อของคนโบราณ “ไม่มีเงาหัว” หรือ “เงาหัว ไม่มี” หมายความว่า จะเคราะห์ร้าย คนไทยเชื่อว่าศีรษะเป็นของสูงและสำคัญยิ่ง เมื่อใดที่เกิดอะไรขึ้นกับหัวหรือศีรษะ จึงไม่ใช่เรื่องเล็กพบในรวมเรื่องสั้น “ผมกับผมอีกคน (ข้ามให้พันหุบเหวแห่งความเกลียดชัง)” จากเรื่อง “เคว้งคว้างกลางนาคร (สตูดิโอสยามสแควร์)”

3. แนวคิดแสดงสภาพและเหตุการณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เขียนสะท้อนแนวคิดแสดงสภาพและเหตุการณ์ ดังนี้

3.1 แนวคิดแสดงสภาพและเหตุการณ์ความทุกข์ยากของคนในสังคม ผู้วิจัยพบ 3 ลักษณะ ได้แก่

3.1.1 ความยากจน พบว่า ความยากจนทำให้ต้องดิ้นรนหาเงิน เพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว แม้จะพบปัญหาอุปสรรค และความยากลำบากเพียงใดก็ต้องสู้พบในรวมเรื่องสั้น “เรื่องบางเรื่องเหมาะจะเป็นเรื่องจริงมากกว่า” จากเรื่อง “ของแม่ค้าจมนม”

3.1.2 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน พบว่า สังคมปัจจุบันมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก พบในรวมเรื่องสั้น “ลิกอร์ พวกเขาเปลี่ยนไป” ได้แก่ เรื่องพวกเขาเปลี่ยนไป เรื่องทำบุญบ้าน และเรื่องนับถอยหลัง ดังตัวอย่าง

“เดี๋ยวนี้พวกผู้ชายบ้านเราเขาไม่ทำเรื่องพวกนี้กันแล้ว” หลายที่ผู้หญิงเป็นคนนำหัวพระขออาราธนาศีล..อาราธนาพระปริตรเสียเอง “แล้วคิดใหม่” ชายช่วยถาม “ไม่คิดนะโยม ผู้หญิงอาราธนาพระปริตรก็ได้ แต่โยมลองนึกให้ดี ๆ เมื่อก่อนเป็นหน้าที่ของผู้ชาย โดยเฉพาะคนที่

เคยบวชเรียนมาแล้ว เดียวนี้ผู้หญิงไม่ได้บวชเรียนต้องมาทำแทน...”

(Fangchonchit, 2005, P. 45)

จากตัวอย่างข้างต้น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนเห็นได้จากการปฏิบัติกิจกรรมในพิธีทำบุญ การนำไหว้พระขออาราธนาศีล สมัยก่อนเป็นหน้าที่ผู้ชาย ปัจจุบันผู้หญิงเป็นผู้นำอาราธนาพระปริตร อีกทั้งคนในชุมชนจากที่เคยทำมาหากินเปลี่ยนไปพัวพันกับสิ่งผิดกฎหมายอย่างไร่างอวย อยู่แบบตัวใครตัวมัน

3.1.3 วิถีชีวิตของคนเมืองกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่อะพาร์ตเมนต์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ไม่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ต่างคนต่างอยู่ พบในรวมเรื่องสั้น “สี่ของหมา” จากเรื่อง “อะพาร์ตเมนต์”

4. แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยพบว่าผู้เขียนเสนอแนวคิดแสดงพฤติกรรม 2 ลักษณะ ดังนี้

4.1 แนวคิดด้านปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้เขียนเสนอแนวคิด 4 ลักษณะ ได้แก่

4.1.1 ปัญหาขยะมูลฝอย พบว่า มนุษย์มีสภาพจิตใจที่เสื่อมโทรมลง พบในรวมเรื่องสั้น “สี่ของหมา” จากเรื่อง “สิ่งแวดล้อม” ดังตัวอย่าง

“บ้านของเราก็ไม่ใช่ย่อย ๆ แก้วน้ำแตกบ่อย ๆ โดยเฉพาะวันที่ตั้งวงเหล้า ทุกใบติดปีกข้ามกำแพง ตอนดึก ๆ ขณะที่หมั่นจ่อมอยู่กับโต๊ะทำงาน มักได้ยินเสียงเพลิง ๆ มาจากสวนเป็นเสียงแก้ว กระทบหิน พื้นที่สวนถูกลมจนขว้างอะไรลงไปก็ได้ยินเสียงตอบกลับมาอีกไม่นาน ต้นหญ้าคงหมดไป” (Fangchonchit, 1988, p. 81)

จากตัวอย่างข้างต้น มนุษย์ที่มีความมั่งง่าย เห็นแก่ตัว ขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ในหมู่บ้านมีพื้นที่ว่างเปล่าทุกคนร่วมใจกันขนขยะมาทิ้ง เช่น ถุงพลาสติก ก่อถ่วงกระดาษ เปลือกผลไม้หลายชนิด ขวดเบียร์ ขามแตก แก้วแตก

หรือแม้กระทั่งหลอดไฟนีออนที่เสื่อมสภาพ ทำให้เกิดปัญหาหยาขมมูลฝอย และขยะเหล่านี้ล้วนเป็นขยะมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในชุมชนในอนาคต

4.1.2 ปัญหามลพิษทางน้ำ พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงในทะเล ทำให้บรรดาสัตว์ในทะเลถูกทำลาย ลูกปลาทั้งหลายต้องอพยพไปหาที่อยู่ใหม่ รวมทั้งชาวบ้านที่ออกเรือแต่ละเที่ยวได้ปลาไม่คุ้มค่าน้ำมัน พบในรวมเรื่องสั้น “ลิกอร์ พวกเขาเปลี่ยนไป” จากเรื่อง “ฝั่งตระนอม (วันเขมรพนมเปญเมาแดค)”

4.1.3 ปัญหามลพิษทางอากาศ พบว่า ปัญหามลพิษทางอากาศ เกิดจากตลาดปลาที่ส่งกลิ่นเหม็นเน่า คนในพื้นที่ต้องได้รับผลกระทบจากมลพิษสิ่งแวดล้อมที่นับวันยิ่งจะเสื่อมโทรมลง พบในรวมเรื่องสั้น “ลิกอร์ พวกเขาเปลี่ยนไป” จากเรื่อง “ฝั่งตระนอม (วันเขมรพนมเปญเมาแดค)”

4.1.4 ผลกระทบต่อสุขภาพ พบว่า กังหันลมมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกกักังหันลมคือ เป็นพลังงานสะอาด ใช้กระแสลมแทนเชื้อเพลิงฟอสซิลที่ปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ ส่วนด้านลบกักังหันลมคือ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของชาวบ้านบริเวณนั้น ได้แก่ เจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ หูอื้อ คลื่นไส้ วิงเวียนศีรษะ อาการตระหนกปวดศีรษะข้างเดียว และนอนหลับไม่เพียงพอ พบในรวมเรื่องสั้น “เรื่อง ผม เล่า” จากเรื่อง “กั๊งขากั๊งหัน”

4.2 แนวคิดด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า ฝั่งมีความสำคัญต่อโลก หากไม่มีฝั่งบนโลกจะเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พบในรวมเรื่องสั้น “ชีวิตประจำวัน (เรื่องสั้นธรรมชาติ)” จากเรื่อง “ดอกไม้บิน” ดังตัวอย่าง

“หนูจำไว้ให้ดีละ....ถ้าเราเอาฝั่งออกจากผิวโลก เท่ากับเราเอาพืชพรรณหนึ่งแสนชนิดออกไปด้วย เพราะพืชเหล่านั้นไม่สามารถมีชีวิตอยู่อีกต่อไป วันใดฝั่งหมดจากโลก มนุษย์จะเหลือเวลาดำรงชีวิตอีก 4 ปี เท่านั้น”

(Fangchonchit, 2018, P. 43)

จากตัวอย่างข้างต้น ผึ้งถูกทำลาย โดยชาวบ้านนำไปทำน้ำผึ้งและนำลูกผึ้งมาคัด ชาวสวนทุเรียนใช้สารเคมีอันตรายฉีดพ่นฆ่าแมลงศัตรูพืช ทำให้ผึ้งอพยพออกนอกพื้นที่ และค่อย ๆ สูญพันธุ์ หากผึ้งสูญพันธุ์จากโลกภายในสี่ปี มนุษย์ก็จะสูญพันธุ์ตามไปด้วย เนื่องจากไม่มีพืช ผัก ผลไม้ เป็นอาหาร

จากการศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้นของ จำลอง ฝั่งชลจิตร พ.ศ. 2531-2562 สามารถสรุปผลการวิจัย ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง 1

ศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้นของจำลอง ฝั่งชลจิตร พ.ศ. 2531-2562

ชื่อเรื่อง	ปี	แนวคิดในเรื่องสั้น			
		แสดงทัศนะ	แสดงพฤติกรรม	แสดงสภาพและเหตุการณ์	ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สี่ของหมา	2531			✓	✓
คาร์บูรเซด	2543	✓	✓		
ลิกอร์ พวกเขาเปลี่ยนไป	2548		✓	✓	✓
เรื่องบางเรื่องเหมาะที่จะเป็นเรื่องจริงมากกว่า	2550		✓		
ผมกับผมอีกคน (ข้ามให้พันหุบเหวแห่งความเกลียดชัง)	2554	✓	✓		
เรื่อง ผม เล่า	2557	✓			✓
เมือง บ้าน ผม	2559	✓	✓		
ชีวิตประจำวัน (เรื่องสั้นธรรมดา)	2562	✓		✓	✓

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นแนวคิดในเรื่องสั้นของจำลอง ฝั่งชลจิตร พ.ศ. 2531-2562 พบว่า แนวคิดแสดงทัศนะและแนวคิดแสดงพฤติกรรมพบมากที่สุด รองลงมาคือ แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแนวคิดสภาพ และเหตุการณ์

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวคิดในเรื่องสั้นของ จำลอง ฝั่งชลจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้เขียนสะท้อนแนวคิดแสดงทัศนะ แบ่งได้เป็น 1) แนวคิดแสดงทัศนะต่อค่านิยมของสังคม ทั้งด้านบวกและด้านลบ ผู้เขียนสะท้อนค่านิยมของสังคมด้านบวก เรื่องการแสดงความจงรักภักดีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 อันเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน ส่วนทัศนะต่อค่านิยมของสังคมด้านลบ พบว่า มนุษย์มีความเห็นแก่ตัว ต้องการความร่ำรวย นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย ซึ่งพบมากในสังคมเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (Aphapiroom, 1972. P. 17) ที่กล่าวถึง ค่านิยมของสังคมด้านบวก ส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมด้านนี้เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุน และปลูกฝังแก่นุชนของชาติ ให้มากที่สุด และ ค่านิยมของสังคมด้านลบ ไม่ควรประพฤติ เช่น ความเห็นแก่เงิน การขาดระเบียบวินัย 2) แนวคิดแสดงทัศนะต่อการเมืองการปกครอง แสดงให้เห็นว่า การใช้ความรุนแรงทางการเมืองของผู้ชุมนุมประท้วงไม่เกิดผลดีกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด นอกจากนี้ผู้เขียนเสนอแนวคิดการจัดการความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี เพื่อให้ผู้ชุมนุมมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ไปชุมนุมประท้วง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี (National Artist, 2018, p. 146) ที่กล่าวถึง การถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมนุษย์และการเมืองอย่างตรงไปตรงมา 3) แนวคิดแสดงทัศนะด้านเศรษฐกิจ พบว่าในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำ มีคนตกงานจำนวนมาก มนุษย์เงินเดือนจึงต้องหาอาชีพใหม่เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว และปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อลูกจ้าง ถูกลดเงินเดือน และถูกบีบให้ลาออกจากบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (Thongthanom, 2001, P. 189) ที่กล่าวถึง เศรษฐกิจตกต่ำทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาความยากจน คนในสังคมมาก

ขึ้นเกิดปัญหาการว่างงาน 4) แนวคิดแสดงทัศนะที่มีต่อปัญหาสังคม พบว่า ปัญหาหาเสพติด มีมากในสังคมไทย ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่ผู้เขียนหวังจะให้รัฐเข้ามาช่วยแก้ไขสถานการณ์ เพราะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ มีความเสี่ยงต่อปัญหาหาเสพติด นอกจากนี้ปัญหาการตั้งครรภในวัยเรียน สำหรับเด็กกลุ่มอายุ 13-17 ปี สาเหตุเกิดจากครอบครัวปล่อยปละละเลย ไม่ดูแลเอาใจใส่ เด็กหมดอนาคตต้องออกจากโรงเรียนก่อนกำหนด และปัญหาอาชญากรรม ที่เกิดจากมนุษย์ที่มีจิตใจเสื่อมโทรมกระทำ ความผิดทำร้ายผู้อื่นให้เสียชีวิตและถึงแก่ชีวิต ผู้เขียนต้องการสะท้อนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่ต้องได้รับการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (Thongsawang, 1994, P. 229) ที่กล่าวถึง ภาวะใด ๆ ในสังคมที่คนจำนวนมากถือว่าเป็นสิ่งผิดปกติ ไม่พึงปรารถนา และรู้สึกไม่สบายใจและต้องการให้มีการแก้ไขให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทุจริตในวงราชการ ปัญหาหาเสพติด

แนวคิดแสดงพฤติกรรม จากการศึกษาพบว่าผู้เขียนสะท้อนแนวคิดแสดงพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (Serirat, 1979, PP. 13-14) ที่กล่าวถึง แนวคิดที่ผู้แต่งมุ่งเสนอพฤติกรรมของตัวละคร และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในเรื่องจะเป็นส่วนสำคัญของเรื่องพฤติกรรมของตัวละครที่ผู้แต่งมุ่งให้เป็นแนวคิดอาจเกิดขึ้นจากการคลั่งคลาย ดังเช่น พฤติกรรมด้านสุขภาพ พบว่า สมุนไพรใกล้ตัว เช่น ขมิ้น กระเทียม ข่า สามารถรักษาโรคเคลื่อนได้ และพฤติกรรมทางศาสนาและความเชื่อ สังคมไทยมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ความเชื่อเรื่องบุญ และความเชื่อเรื่องโชคกลาง นอกจากนี้ชาวพุทธยังสืบทอดประเพณีทางศาสนายาวนาน

แนวคิดแสดงภาพและเหตุการณ์ จากการศึกษาพบว่า ผู้เขียนสะท้อนแนวคิดแสดงสภาพและเหตุการณ์ความทุกข์ยากของคนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (Serirat, 1979, PP. 13-14) ที่กล่าวถึง ความทุกข์ยากของตัวละครที่เกิดจากความยากจน ทำให้ต้องดิ้นรนหาเงิน แม้จะพบปัญหาอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน สาเหตุเกิดจากวัตถุนิยมเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถี

ชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของคนเมืองกรุงเทพมหานคร ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่า วิถีชีวิตคนกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่อาศัยในอะพาร์ตเมนต์ ต่างคนต่างอยู่ไม่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ

แนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า ผู้เขียนถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (Onsinil, 1996, P.169) ที่กล่าวถึง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลมาจากการที่มนุษย์นำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้เพิ่มมากขึ้นจนก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษ ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาขยะมูลฝอย สาเหตุเกิดจากความมั่งก่ายของมนุษย์ที่ทิ้งขยะจำนวนมากในพื้นที่ว่างเปล่า ปัญหามลพิษทางน้ำ สาเหตุเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล ส่งผลต่อสัตว์ทะเลต้องอพยพไปอยู่ที่อื่น ปัญหามลพิษทางอากาศ สาเหตุเกิดจากโรงงานผลิตไฟฟ้ามีเสียงดัง และปล่อยน้ำเสียลงทะเลทำให้ปลาตายส่งกลิ่นเน่าเหม็น และผลกระทบต่อสุขภาพ สาเหตุเกิดจากกัมมันตภาพรังสี ชาวบ้านที่อยู่ในบริเวณนั้นจะได้รับผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น หูอื้อ คลื่นไส้ วิงเวียนศีรษะ ปวดศีรษะ เป็นต้น นอกจากนี้แนวคิดด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่า สิ่งมีความสำคัญกับโลกของเราหากสิ่งสูญพันธุ์ จะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลายประการ เช่น ไม่มีพืช ผัก ผลไม้ มนุษย์มีเวลาดำรงชีวิตสั้นลง

จากเหตุผลที่กล่าวไปข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเรื่องสั้นเป็นเครื่องมือของนักเขียนที่ถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมนุษย์ ความเปลี่ยนแปลงของสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมและการเมืองอย่างตรงไปตรงมา ผลงานเรื่องสั้นของ จำลอง พังชลจิตร จึงโดดเด่นด้วยเนื้อหาที่สะท้อนความเป็นจริงของมนุษย์และความเป็นไปในสังคม

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดโดยรวมเรื่องสั้นของจำลอง ฝั่งชลจิตรกับแนวคิดในเรื่องสั้นของนักเขียนท่านอื่นซึ่งมีภูมิหลังใกล้เคียงหรือแตกต่างกัน เพื่อพิจารณาว่าแต่ละท่านมีทัศนะในการมองโลกสอดคล้องกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

References

- Aphapirom, A. (1972). *Humans and society: Thai society and culture*. Bumrunnkulkij Press. [in Thai]
- Fangchonchit, C. (1988). *The color of dogs*. Praew. [in Thai]
- _____. (2000). *Carbuthzel*. Fun to Read. [in Thai]
- _____. (2005). *Ligor, they changed*. Praew Publishing House. [in Thai]
- _____. (2007). *Some stories are more suitable to be true*. House cat. [in Thai]
- _____. (2011). *Me and the Other Me (Crossing the Abyss of Hate)*. Rupchan. [in Thai]
- _____. (2016). *My city, my home*. Maew Ban. [in Thai]
- _____. (2018). *His majesty the supreme patriarch came*. Maew Ban. [in Thai]
- Mascharat, T. (1997). *A guide to writing short stories from proverbs and aphorisms*. Ton Or Grammy. [in Thai]
- National Artist 2018. (2018). *Department of cultural promotion*. Ministry of Culture. [in Thai]

- Onsinil, W. (1996). *Analysis of concepts in Sri Daoruang's short stories*. Master of Education Thesis. Department of Thai Language, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Panich, P. (2007). *Language and principles of writing for communication*. Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Sawatsri, S. (1982). *The road that leads to death*. Duangkamon. [in Thai]
- Serirat, S. (1979). *The evolution of short stories in Thailand from the beginning until 1932*. Textbook and academic document development section. [in Thai]
- Sunthorntham, C. (2001). " *Short stories and novels* " *Thai language usage skills*. Chiang Mai B.S. Ltd. Printing. [in Thai]
- Thongthanom, S. (2001). *Analysis of Win's short stories. Ryowarin from 1994 - 1999*. Master of Arts Thesis. Thai Language Department, Burapha University. [in Thai]
- Thongsawang, T. (1994). *Thai society*. Odeon Store. [in Thai]

Authors

Miss Kwanruean Phoothorn

Thai Language Program, Faculty of Humanities, Kasetsart University
The Breeze Condominium, 5/72 Talat Khwan Subdistrict, Mueang District,
Nonthaburi Province 11000

Tel.: 087-9726297 E-mail: Kwanruean_s@hotmail.com

Assist. Prof. Boonlert Wiwan, Ph.D.

Thai Language Program, Faculty of Humanities, Kasetsart University
Kasetsart University 50 Ngamwongwan Rd, Chatuchak Bangkok 10900